

k ustanovení §§ 124, 125 odstavec druhý c. ř. s. Ani s hlediska § 124 c. ř. s. není opodstatněn návrh rekursní, aby byla odkládací lhůta stanovena do 21. června 1921, jak to učinil soud exekuční. Opětný návrh na odklad exekuce jest úplně samostatný, neodvislý od předchozího návrhu, což vyplývá také z vysvětlivek ministerstva spravedlnosti čís. 2 k § 128 c. ř. s. Usnesení rekursního soudu ze dne 10. ledna 1921 povolující tříměsíční odklad exekuce končící dnem 21. června 1921 nestanoví, jakým způsobem počítá se povolená lhůta; v případě takovém jest dle § 124 c. ř. s. lhůtu počítati ode dne doručení dotyčného usnesení po způsobu § 125 odstavce druhý c. ř. s. Zmíněné usnesení bylo doručeno stěžovateli dne 12. ledna 1921 a proto končí povolený odklad správně zase 12. dubnem 1921.

Čís. 967.

**Dotaz na líknavého objednatele, zda trvá na objednávce, není výko-
nem volby po rozumu čl. 356 obch. zák.**

(Rozh. ze dne 8. března 1921, Rv II 317/20.)

Dle úmluvy kupitele s prodátelem měla býti kupní cena zaplacená předem a promptně. Prodávatel v dopisu ze dne 7. ledna 1920 sdělil kupiteli mimo jiné: »Při této příležitosti dovoluujeme si podotknouti, že Vaše objednávka (tvořící předmět sporu) posud ještě předem zaplacená není, a vyžadujeme si vyjádření co nejdřívejší, zdali na zboží reflektujete čili nic.« Kupitel na to nereagoval a když mu prodávatel dopisem ze dne 19. ledna 1919 oznámil, že od smlouvy odstoupil, zaplatil dne 21. ledna 1920 kupní cenu a domáhal se splnění smlouvy, tvrdě, že úmluva o zaplacení kupní ceny předem nebyla podstatnou součástí smlouvy. Oba nižší soudy žalobu zamítly. Důvody: V tomto případě byla žalovaná oprávněna odstoupiti od smlouvy, i když by se nezachovala podle předpisu čl. 356 obch. zák. Neboť podstata obchodu, o němž se jedná, ujednáním promptního placení kupní ceny předem za poměrů, jevících ve příčině cen vzestupnou tendenci, a pasivní chování se žalobkyně k dopisům žalované ze dne 24. prosince 1919 a ze dne 7. ledna 1920 až k dopisu ze dne 20. ledna 1920 sprostily žalovanou povinnosti při odstupu od smlouvy postupovati dle předpisu článku 356 obch. zák. (oznámiti žalobkyni volbu a při tom uděiti jí dodatečnou lhůtu), ježto z okolností právě uvedených musela žalovaná za to míti, že strana žalující nemyslí vážně se své strany na plnění, jež se zřetelem na jeho pravděpodobné zpoždění bylo by lze považovati za plnění smluvní. Avšak i kdyby správným byl názor, že žalovaná mohla od smlouvy odstoupiti jen tehdy, když se zachovala dle předpisu čl. 356 obch. zák., dlužno míti za to, že žalovaná předpisů těchto šetřila. Neboť dle shora uvedené podstaty obchodu, dle shora uvedeného pasivního chování se strany žalující, a dle zvyků obchodních nelze obsahu dopisu strany žalované ze dne 7. ledna 1920 rozuměti jinak, než že chtěla míti volnou ruku, t. j. od smlouvy odstoupiti pro ten případ, že by jí žalobkyně neprodleně neoznámila, že na zboží skutečně a ihned reflektuje. Jelikož žalobkyně se zřetelem na ujednání promptního placení předem dne 7. ledna 1920 byla již v prodlení, vykonala žalovaná dle čl. 356 obch.

zák. dopisem svým ze dne 7. ledna 1920 volbu odstupu od smlouvy, ponechavši žalobkyni až do svého dopisu z 19. ledna 1920 dodatečnou lhůtu více než dostatečnou. Opačný názor protivil by se zásadě o cti a věrnosti v obchodování, a umožňoval by straně žalující spekulace s kolísáním cen na újmu druhé strany smluvní. Neprávem dovolává se odvolatelka ustanovení čl. 343 obch. zák., neboť tento předpis neupravuje podmínek práva odstupního.

Nejvyšší soud uznal dle žaloby.

Důvody:

Žalující firma uplatňuje dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. právem. Nelze přisvědčiti názoru odvolacího soudu, že by v tomto případě byla žalovaná oprávněna odstoupiti od smlouvy, i kdyby se nezachovala dle předpisu čl. 356 obch. zák., neboť třeba by bylo pokládati za smluveno promptní zaplacení předem, nečiní tato úmluva obchod obchodem fixním dle čl. 357 obch. zák., platí proto na tento případ ustanovení čl. 354 obch. zák. a k němu se vztahujícího čl. 356 obch. zák. Není o tom sporu, že žalobkyně, nevyhověvši nesporně smluvené podmínce zaplacení kupní ceny předem, se ocitla v prodlení; to však ještě nestačí, aby pro žalovanou povstalo právo od smlouvy odstoupiti. Žalovaná právo to může vykonati pouze za předpokladu čl. 356 obch. zák., dle něhož musí žalobkyni v prodlení jsoucí oznámiti volbu práva od smlouvy odstoupiti a jí poskytnouti přiměřenou lhůtu dodatečnou. Žalovaná se dle tohoto předpisu nezachovala. Napadený rozsudek spatřuje arcí oznámení volby práva, od smlouvy odstoupiti, v dopise žalované ze dne 7. ledna 1920, než neprávem. Dotyčný odstavec dopisu toho zní následovně: »Při této příležitosti dovoluujeme si podotknouti, že Vaše objednávka (tvořící předmět sporu) posud ještě předem zaplacená není, a vyžadujeme si vyjádření co nejdřívější, zdali na zboží reflektujete čili nic.« Tím není řečeno nic více, než že žalovaná žádá od žalující vyjádření, zda na objednávce trvá čili nic, vyžaduje se tedy projev žalující strany, aniž by však žalovaná sama nějakého vyjádření činila. Čl. 356 obch. zák. nepředpisuje sice žádné formy pro oznámení, v článku tom požadované, přece však oznámení to musí jasně a určitě dáti na jevo, že strana, nejsoucí v prodlení, chce uplatňovati některé z práv v článku 354 obch. zák. jí vyhrazených, a které z práv těch uplatňovati míní. Uvedené znění dopisu nejen že nechává pochybným, zdali žalovaná následkem prodlení žalobkyně chce užiti některého z práv jí dle čl. 354 obch. zák. příslušejících, nýbrž neobsahuje ani ničeho o tom, které z oněch práv uplatňovati chce, zejména pak, zdali chce užiti práva od smlouvy odstoupiti. Ani při výkladu sebe liberálnějším nelze uvedený odstavec dopisu vykládati v ten rozum, že žalovaná pro nastalé prodlení žalobkyně reklamuje pro sebe právo od smlouvy ustoupiti pro případ, že by žalobkyně na dopis ten neodpověděla nebo do přiměřené lhůty svému smluvnímu závazku; zaplatiti kupní cenu předem, nedostála. Opačný názor rozsudku odvolacího jest tedy právně mylný. Žalovaná nevyhověla tedy prvému, základnímu požadavku čl. 356 obch. zák., od něhož uplatňování práva odstupu od smlouvy jest závislým. Není proto zapotřebí uvažovati o tom, zdali žalobkyni poskytla dostatečnou lhůtu dodatečnou a zejména, zdali v sečkávání od 7. do 19.

ledna 1920, kterýž den žalovaná prohlásila, že zboží jinam prodala a tím od smlouvy ustoupila, jest spatřovati poskytnutí dodatečné lhůty po rozumu čl. 356 obch. zák. Tím odpadá také rozebírání otázky, zda prodloužením žalobkyně byla jí dána možnost spekulovati na stoupenutí cen zboží, k čemuž ostatně dlužno podotknouti, že bylo v moci žalované, aby případně takové spekulaci předešla včasným zakročením dle čl. 356 obch. zák. Poněvadž se tedy žalovaná nezachovala dle předpisu uvedeného článku obch. zák. neměla práva uzavřený obchod samovolně stornovati, a když žalobkyně jí dne 21. ledna 1920 kupní cenu zaplatila, byla povinna zakoupené zboží dodat.

Čís. 968.

Ve sporech, v nichž před konečným roztržením Těšínska rozhodoval v druhé stolici soudní dvůr Krakovský, jest, přiřknuto-li území, v němž sporná záležitost vzešla, Československé republice, třetí stolicí Čs. Nejvyšší soud.

Nelze požadovati náhrady podle § 1327 obč. zák., nepečoval-li usmrčený o osobu, jež se náhrady domáhá. Pouhá možnost, že by snad v budoucnu o ni pečoval, nestačí.

(Rozh. ze dne 8. března 1921, Rv II 326/20.)

Syn žalobce utrpěl smrtelný úraz v závodě žalovaného. Žalobu o placení důchodu procesní soud první stolice (krajský soud v Těšíně) zamítl. Apelační soud v Krakově rozsudek dne 1. června 1920 potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody

Jde tu o přezkoumání rozsudku apelačního soudu krakovského a tedy především o otázku, zdali rozhodoval právem v této věci. Tu dlužno vycházeti z rozhodnutí mezinárodní komise ze dne 12. února 1920, čís. 9, jež bylo Čsl. vládou uznáno a kteréž proto jest respektovati našim soudem. Rozhodnutí to v odstavci čtvrtém stanovilo, že pro právní záležitosti, vzešlé v území východně od demarkační čáry, jde odvolání k soudnímu dvoru krakovskému; o odvolání bylo rozhodnuto dne 1. června 1920, byl tedy vrchní zemský soud krakovský příslušným podle rozhodnutí mezinárodní komise. Rozhodnutím konference velvyslanců v Paříži ze dne 28. července 1920 byla však ena část východního Slezska, v níž sporná záležitost vzešla, přiřknuta definitivně republice Československé; touto státoprávní změnou zanikla jurisdikční pravomoc státu polského pro tuto věc, a, ježto nestalo se ještě právoplatné konečné rozhodnutí, nastoupil opět pořad stolic dle platných zákonných předpisů v území republiky Čsl. Ani soud procesní ani odvolací nevykonávaly v této právní záležitosti soudní pravomoc z výsostného justičního práva státu polského, nýbrž ze zvláštního jurisdikčního mandátu mezinárodní komise; konečnou úpravou hranic obou sousedních států mandát ten ne sice pro minulost, ovšem ale pro budoucnost uhasl, tuzemská soudní pravomoc